

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-03-25
Besvaras senast
2025-04-02 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:946 USA:s minskande globala engagemang

Världsbankens rapport Global Economic Prospects, publicerad i januari 2025, lyfter fram att USA:s ekonomiska politik blir allt mer nationalistisk och att detta har långtgående konsekvenser för världsekonomin. USA har under 2024 infört en rad nya handelshinder och tullar, vilket påverkar den globala handeln negativt. Särskilt har importtullar höjts på varor från Kina och EU, vilket har lett till motåtgärder från dessa aktörer och skapat en osäker global handelssituation. Samtidigt har USA:s direkta investeringar i utvecklingsländer minskat drastiskt, vilket har skapat instabilitet i flera ekonomier som tidigare varit beroende av amerikanskt kapital och stöd.

Rapporten beskriver hur USA:s återgång till en mer protektionistisk handelspolitik har skapat stora problem för globala värdekedjor. Enligt Världsbanken har handelsflöden mellan USA och utvecklingsländer minskat med över 15 procent sedan 2022, och flera viktiga ekonomiska sektorer i utvecklingsländer har drabbats av detta. Särskilt hårt har USA:s minskade engagemang slagit mot tillväxtekonomier i Asien och Latinamerika, där exporten till USA sjunkit kraftigt, vilket lett till lägre tillväxt och högre arbetslöshet.

En av de största förändringarna i USA:s ekonomiska strategi har varit nedskärningarna i landets bistånd och multilaterala ekonomiska engagemang. Under 2024 minskade USAID sina utvecklingsbiståndsprogram med över 30 procent, och USA:s finansiering av Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) har också skurits ned. För utvecklingsländer innebär detta att viktiga investeringsprojekt och sociala program nu står utan finansiering, vilket kan bidra till ökad ekonomisk instabilitet och politiska oroligheter. Länder i Afrika och delar av Sydostasien, där USA historiskt varit en viktig ekonomisk aktör, riskerar att drabbas särskilt hårt.

USA:s protektionistiska politik påverkar även Europa och Sverige. EU har svarat på de nya amerikanska tullarna med egna åtgärder, vilket har lett till en ökad spänning i de transatlantiska handelsrelationerna. Svenska företag, särskilt inom fordonsindustrin och den högteknologiska sektorn, har drabbats av ökade handelshinder och osäkerhet på den amerikanska marknaden. Enligt Svenskt Näringsliv har svenska exportföretag redan sett en minskning av USA-exporten med 7 procent under 2024, en utveckling som kan förvärras om handelsrelationerna försämras ytterligare.

En annan viktig aspekt är USA:s minskade roll i globala säkerhets- och biståndsinitiativ. Med ett lägre amerikanskt engagemang ökar pressen på andra aktörer, såsom EU, att fylla tomrummet. Sverige har historiskt varit en stark förespråkare för multilateralism och internationellt samarbete, men i takt med att USA minskar sitt inflytande uppstår frågor om hur Sverige och EU ska hantera det förändrade geopolitiska landskapet.

Vidare kan USA:s tillbakadragande få konsekvenser för den globala ekonomiska stabiliteten. Med färre amerikanska investeringar i utvecklingsländer ökar risken för ekonomiska kriser i dessa regioner, vilket i sin tur kan leda till ökade migrationsströmmar, instabilitet och minskad global tillväxt. Eftersom Sverige är en del av den globala ekonomin påverkas vi direkt av dessa förändringar, särskilt när det gäller vår handel, våra investeringar och vår roll inom internationellt bistånd och utvecklingssamarbete.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

På vilket sätt avser ministern att agera inom ramen för sin tjänsteutövning för att säkerställa att Sverige och EU kan hantera konsekvenserna av USA:s förändrade ekonomiska politik?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann